ב) חוליו נוח: ד) נדה חה.

ירורות יב. יו. נו. חוליו לח:..

ה) [ד"ה שחיטה], ו) עיין רש"ח ובספר כ"י. ז) וד"ה

ים (ווכספר ביי, ז) [י ט וה], ה) [ד"ה שאני], ע) [ד"ה וכי], י) [ד"ה וה], מ

דאיז.

קו א מיי׳ פ״ב מהלכות מ״מ מי שנ: הז ב מיי פ"ג מהלכות

איסורי מזבח הלכה ד והלכה יא: בח ג מיי׳ שם הלכה ה:

תורה אור השלם ו. כי יגנב איש שור או ו. בָּי יְגְנב אָישׁ שׁוּוֹ אוּ שָׂה וּטְבָחוֹ אוֹ מְכָרוֹ חֲמִשָּׁה בָקָר יְשַׁלֵם תַּחַת השור וארבע צאן תחת . 2. שור או כשב או עז כִּי יולד והיה שבעת ימים תַחַת אָמוֹ וּמִיּוֹם הַשְּׁמִינִי וָהָלְאָה יֵרֶצֶה לְׂקְרְבַּן אָשֶׁה לַיְיָ: ויקרא כב כז

מוסף רש"י

ואמר ריש לקיש. מחי שעת הכושר הוה לה (מנחות קא:). פרה נפדית אם מלא נאה הימנה, אפילו על גב מערכחה. אפילו שחנוה בהלכחה על מערכת של עלים שהיא נשחטת עליה, כדאמרינן נמסכת פרה (פ"ג מ"ט) וקסבר ר"ש כל העומד לפדות כפדוי דמי והרינה (חולין פב. וכעי״ז שבועוח אלמא אע"ג דלא מרקה הא חשיב ליה פרקה הא חשיב ליה שעת הכושר הואיל ומני למיפרקה (מנחות קא:). להוציא את הכלאים. דילפינן כולהו משה כשבים יתפיק כונה משה בשנים ושה עזים, מדלה כחיב שה כשבים ועזים ש"מ דלה מיקרי עד שיהו אביו ואמו כבשים או שניהם אבל אחד כשב ואחד עז לא הוי שה (חולין עז לא הוי שה (חולין עח:). פרט לכלאים. מן לקרבן, ומריבוים דמו דרים כמותה ובנה דומה לרחל (שם) אביו ואמו מן העז והוא כבש (נדה מא.) שאמו בחל והוא דומה לעז

אומר היה ר"ש פרה נפרית כו'. נרא׳ שר"ל דאפילו מדרכנן מותר לפדותה דבספ"ק דשבועות (דף יא:) דייק אמתניתא

(מוספתא פ״א) דמסכת פרה דקתני שחטה על גב מערכתה אין לה פדייה עולמית דלא אתי כר"ש דלר"ש נפדית היא כדאשכחן הכא

ותימה דע"כ מה שאין נפדית לרבנן אין זה מן התורה דהא בת העמדה והערכה היא כל זמן שמפרכסת לפי פי׳ אחד דלעיל (ד׳ עו.ס) ואס כן מנ"ל וי לר"ל דר"ש פליג ארבנן דלמא מודה ר"ש דמדרבנן לאו בת פדייה היא אלא מדאורייתא ולהכי מטמא טומאת אוכלים הואיל והיתה לה שעת הכושר וזה דוחק לומר דאף על גב דמדאורייתא בת פדייה היא כיון דמדרבנן לאו בת פדייה לא חשיב אוכל שאתה יכול להאכיל לאחרים וי"ל דמאן דאסר אסר אפילו מדאורייתא כיון ששחט לשמה בהכשר קרבן ומחן דשרי שרי אפילו מדרבנן עד שיעשו הזיותיה כדפרישית לעיל ואם היינו אומרים דלרבנן פרה קדשי מזבח היא הוי ה"ש אך אין נראה שיסבור שום תנא דפרה קדשי מזבח היא מדקא מתמה גמרא בריש אין מעמידין (ע"ו ד׳ כג: ושם) שמע מינה דפרה קדשי מזבח היא ובכמה מקומות קאמר דחטאת קרייה רחמנא משמע דהדשי בדק הבית היא אע"ג דתנן בשקלים (ד' ו) שהיא מתרומת הלשכה היינו לפי שלריכין לה כהנים העובדים קרבנות חשיב לורך קרבן ולב ב"ד מתנה עליהן דאפילו מלמדי הלכות קמילה לכהנים נוטלין שכרן מתרומת הלשכה ואפילו בלא ב"ד מתנה על הלשכה יכול להיות שבאה ממנה מן התורה הואיל ולורך קרבנות היא והא דאמר דקדשי בדק הבית היא לא שתהא קנויה מקדשי בדק הבית אלא דינה כקדשי בדק הבית דקדושה קדושת דמים ולא קדושת הגוף כקדשי מזכח: בל היכא דאיתיה במבירה איתיה במביחה בו'. ומוכר בשבת דחייב אע"ג דאם טבח פטור הסיא בסמה איתא בטביחה בחול: זה בנה אב כל מקום שנאמר שה אינו אלא להוציא את הכלאים.

ואמר ריש לקיש. איזו שעת הכושר היתה לה דאומר היה ר"ש פרה נפדית אפילו נשחטה על (א) המערכה כמשפט אם מצא אחרת יפה ממנה וזהו שעת הכושר שלה ואע"פ דלא נפדית אפילו הכי משוי לה אוכלא הואיל וראויה לפדות: אפילו בהמימין. וכ"ש בבעלי מומין בחוץ דשינוים דחיקם הום: לא הויא ואמר ריש לקיש אומר היה רבי שמעון פרה נפדית ע"ג מערכתה אלמא כל העומד לפדות כפדוי דמי בשלמא רבי יוחנן לא אמר כרבי שמעון בן לקיש דקא בעי לאוקמה למתניתין אפילו בתמימין אלא ריש לקיש מאי מעמא לא אמר כרבי יוחגן אמר לך יומבחו ייומכרו

מכירה. דחין קדשים תמימים יולחים לחולין הלכך בבעלי מומין עסקינן דאיתנהו בתרוייהו: ואודו לטעמייהו. דאיפליגו בה אי בעינן תרוייהו אי לא: לדברי ר"ש. שפוטר על טביחתה: גנב כלחים. מכבשה ותיש בח. ואע"ג דכתיב גבי טביחה שה [שמות כא] ואמר רבא לקמן כל מקום שנאמר שה אין כלאים במשמע הכא מחייב דאיתרבי בהדיא כדלקמן: מאי לאו ר"ש היא. מדנקט בטריפה מכירה ולא נקט טביחה: דתנא טריפה בחדת. דלח מלי לערובי כלחים וטריפה ולמיתני טביחה ומכירה בתרוייהו בהדדי ואלטריך למיתני טריפה בחדה במכירה ולה בטביחה: סנא נמי כלאים בחדא. ואף על גב דאיתיה בתרוייהו ונקט ביה טביחה דפתח ביה קרא ברישא: או. שור או שה דאמר בפ׳ דלעיל (דף סו:) שור דסיפא ושה דרישא מייתר הלכך או נמי מייתר: פרט לכלאים. דפסול לקרבן: נדמה. דאינו דומה לאביו ולא לאמו שבא מאיל ורחל ודומה לעז: גבי גניבה דלחיב שור או שה. דאי לא הוה כתיב או לרבות לא משתמע כלאים מינייהו שהרי אין מתעברין זה מזה שאין עיבורן שוה דבהמה גסה יולדת לתשעה ודקה לחמשה הלכך או לרבויי אתא ולא להוליא דהא בלאו הכי לא

כל היכא דאיתיה במכירה איתיה במביחה יוכל היכא דליתיה במכירה ליתיה במביחה יוכל והני קדשים הואיל דכי מזבין קדשים לא הויא מכירה ליתנהו במביחה ואזדו למעמייהו דאתמר המוכר מריפה לדברי ר' שמעון רבי יוחנן אמר חייב וריש לקיש אמר פמור רבי יוחנן אמר חייב אע"ג דליתיה במביחה איתיה במכירה וריש לקיש אמר פמור כיון דליתיה במביחה ליתיה במכירה איתיביה רבי יוחנן לר"ש בן לקיש "גנב כלאים ומבחה מריפה ומכרה משלם תשלומי ארבעה וחמשה מאי לאו ר"ש היא אלמא אע"ג דליתיה במביחה איתיה במכירה אמר ליה לא רבנן אי רבנן מריפה במכירה איתא בזביחה ליתא ואלא מאי ר"ש כלאים במביחה איתא במכירה ליתא אלא תנא מביחה והוא הדין למכירה אָימא לרבנן נמי תנא מכירה והוא הדיז למביחה ורבי יוחגן אמר לך האי מאי אי אמרת בשלמא ר"ש איידי דתנא מריפה בחדא תנא כלאים בחדא אלא אי אמרת רבנן נערבינהו וניתנינהו גנב כלאים ומריפה מבחן ומכרן משלם תשלומי ארבעה וחמשה אתי כלאים במשמעות דקרא: קשיא כלאים שה כתיב יואמר רבא זה בנה

אב כל מקום שנאמר שה אינו אלא להוציא את הכלאים שאני הכא דאמר קרא או לרבות את הכלאים וכל או לרבות הוא והתניא שור או כשב סבלם לכלאים או עז יפרט לנדמה אמר רבא הכא מענייניה דקרא והכא מענייניה דקרא הכא גבי גניבה דכתיב שור או שה שאי אתה יכול להוציא כלאים מביניהם או לרבות כלאים גבי קדשים דכתיב כשב ועז שאתה יכול להוציא כלאים מביניהם או למעם הוא

בפרק אותו ואת בנו (חולין די עח: ושם"), פי' בקונטרס דעביד בנין אב מדכתיב שור שה כשבים ושה עזים וקשה לר"י דלקמן אמר דלרבי אליעזר אתאי דרבא לטמת שנולד מן הטהור ועיבורו מן הטמת דלח כר׳ יהושע דאי כר׳ יהושע משה כשבים ומשה עזים נפקא כלומר ולא לריך לבנין אב דרבא ואדרבה מההוא קרא הוי בנין אב דרבא ונראה לר"י דבנין אב דרבא הוי משה דפסח דכתיב (שמות יב) שה תמים זכר בן שנה יהיה לכם תדע דהא מסקינן כי איתמר דרבא לענין פטר חמור איתמר דתנן אין פודין כו' ובספ"ק דבכורות (ד' יב. ושם) מפיק ליה משה שה דפסח וא"ת ומ"ש דהכא קרי ליה בנין אב ובבכורות קרי ליה ג"ש דקאמר נאמר כאן שה ונאמר להלן שה ועוד מ"ש דנקט רבא כלאים טפי מעגל וחיה טריפה ושחוטה דכל הני נפקא לן דאין פודין פטר חמור משה דפסח דקאמר החם מה להלן פרט לכל השמות הללו ועוד אמאי לא פריך טריפה שה כתיב כי היכא דפריך כלאים שה כתיב ועוד דלרבי אליעזר דשרי לפדות בכלאים פטר חמור אמאי לא שרי בשחוטה וטריפה כיון דמוקי לה בנין אב לטמא שנולד כו׳ כדאמרינן לקמן בשמעחין ועוד כי בעי לקמן לרבי אליעזר בנין אב דרבא למאי הלכתא לימא למעוטי אחריני אתא דאין פודין וכ״ת דטריפה ושחוטה ממש'מעותיה דשה נפקא כמו עגל וחיה דהא אמר בפרק הוציאו לו (יותא ד׳ מט: ושם יי) דפר אפילו שחוט קרוי פר וכן שה דפסח אי לאו דכתיב מהיות משה מחיותיה דשה ונראה לר"י דבנין אב דרבא וג"ש דבכורות לאו חדא מילתא היא דודאי תרוייהו נפקי משה דפסח ובנין אב דרבא אתי מיתורא דכשבים ומן העזים תקחו דמשמע עד שיהא אביו כבש ואמו כבשה ולגופיה לא אינטריך דמשאר קדשים נפקא דתניא בסמוך שור או כשב או עז פרט לכלאים אלא ללמוד בעלמא אתי דכל מקום שנאמר שה אינו אלא להוליא כלאים ואי לאו בנין אב מגזירה שוה דשה שה לא הוה ממעטינן כלאים משום דה"א מפדה מפדה ריבה כי היכי דלא ממעטינן התם שאינו זכר תמים ובן שנה מג"ש משום תפדה תפדה ריבה וסברא הוא למעט כולה מגזירה שוה דשה טפי מכלאים [דאיהו נמי מקרי שה] ומש"ה רבי אליעזר דמוקי בנין אב דרבא לטמא שנולד כו' שרי בכלאים ולקמן דקאמר אי לקדשים בהדיא כחיב בהו משמע דאי לא הוה כחיב בהדיא הוה אתי ליה שפיר אע"ג דעיקר בנין אב לא הוה מייתר בפסח אלא משום דבפסח גופיה לא איצטריך דמקדשים נפקא כן דרך הגמרא שעושה כאילו קים ליה ממקום אחר וה"ק אי לקדשים ותאמר דמקרא אחרינא נפקא לן בפסח למעוטי כלאים כו' וכענין זה יש בריש קדושין (דף ג: ושםש) ובפרק נערה (כחובות דף מו:) גבי קידושי הבת לאביה דקאמר וכ"ח נילף מבושת ופגם אע"ג דבושת ופגם גופיה לא קים לן דאבוה הוא אלא מקדושין בס"פ אלו נערות (שם דף מ: ושם"):

גבי גניבה דבתיב שור או שה שאין אתה יכול להוציא כלאים מביניהם. ואם תאמר כלאו הכי נמי המ"ל גבי גניבה דכתיב שה למעט כלאים כדרבא אתי או לרבויי וי"ל דמילתא דרבא לא איתמר אלא היכא דכתיב שה לחוד אבל הכא כתיב נמי שור:

הגהות הב"ח (ה) רש"י ד"ה ואמר ריש לקיש וכו' נשחטה על גבי

רבינו חננאל ואמ׳ ריש לקיש אומ׳ היה גב מערכתה, שמע מינה כל העומד לפדות כפדוי דאמי אלמא פדיי מעכבא. בשלמא ר׳ יוחנן לא אמר כריש לקיש דמוקים לה למתניתין . אפילו בתמימין, אלא ריש לקיש מאי טעמ׳ וכול׳. ואזדו לטעמיהו, דאתמר המוכר טרפה לדברי ר׳ שמע'. ר' יוחנז אמ' חייב אף על גב דליתה בשחיטה דטריפה היא ואם שחטה פטור דשחיטה שאינה ראויה היא, במכירה חייב. וריש לקיש, כיון דליתה בשחיטה ליתה במכירה. ואוחור לוה ר' ווחוז לרוונו להיש גנב כלאים וטרפה. וטבחה וומכרה משלם) ד׳ כר׳ שמעון, דלרבנן אפילו שחיטה שאינה שמה שחיטה. ואו הוה הדא מתניתא לרבנן הכי הוה תני לה גנב כלאים וטרפה וטבחם או מכרם משלם ד' וה', מתניתא לא...] אלא ודאי לר׳ [ל...] אלא ודאי לר׳ שמע׳ והוא דלית ליה בטרפה אלא מכירה דלא מיתהני ליה טביחה [...אמ.. ל...]. תאני חדא . בכלאים והוא טביחה וכל שכן במכירה שהוא חייב. ועלתה בקושיא לקיש. ומתמינן, וכי הגונב כלאים חייב. והכת' כי יגנוב איש שור או שה ואמר רבא כל מקום שנ׳ שה אינו אלא להוציא את הכלאים, ודחינן או שה לרבות את הכלאים. והא או אינו אלא למעט. דתניא שור או כשב או עז עד ומיום השמיני והלאה פרט לכל שאינו קרוב לקרבז.

יכי שאינו קודב קובן. ואיכא לקדשין מראה הענין דאו למעט, היאך

. כת' כשב ועז שיתכז

בהמה דקה הן ויתכן לצאת כלאים, לפיכך בא

גניבה דלא כתב בה עז

אלא שור ושה דלא להתעבר

א כטו. מגסה ולא גסה מדקה שאי

איפשר לצאת כלאים

להוליא